

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 20.

Költ Bétsben, Böjt-más Havának (Mártziusnak)
 9-dik napján 1798-dik Esztendőben.

Olasz Országi Tudósítások:

Róma' környülállásairól következő
 értelmű Előadást közöl a' Bétsi Udvari Új-
 ságnak 7-dik Mártziusi Darabja:

„A' Római leg-újabb Tudósítások,
 17-dik Februariusig szolgálnak, melyek
 szerént, a' Frantziáknak Rómába lett bé-
 menetele előtt, Nápolyba útaztak onnét
Albani, *York*, és *Busca* Kárdinálisok. A'
 Spanyol Követ *Azara* Úr, vissza érkezvén

Febr. 9-dikénn a' Frantzia Táborból Rómába; hoszszas beszéllgetést tartott Pápa Ő Szentségével, 's azt követte a' Kárdinálisok' gyűlése, mely, estvéli hat óráig tartott. Ezenközben, a' Fr. Katonák közelebb nyomúltak Rómához, 's a' körülötte fekvő hegyeket el foglalták. *Mario* nevű hegyre szégeztek ki az agyúikat. Minekutánna az említett Gyűlés kész lett a' maga végzéseivel, egy Deputátziót küldött a' Frantzia Vezérhez, kivel úgy egyezett meg a' Deputátzió, hogy a' Sz. Angyal Vára, (S. Angelo), szép szerént által engedődik a' Fr. Katonáknak. Ehez képest, Febr. 10-dikénn reggel, az Olasz idő számolás szerént, 16 órakor, négy Frantzia Kommiszszáriusok, egy Major' vezérlése alatt lévő Római Lovas-Katonaságtól kísértetve, el foglalták az említett Várat, melyből már az előtt ki-takarítottott a' helybéli Katonáság, 's az Augustiniánusok' Klostromába szállítottott. 19 órakor, 500 főből álló Fr. Katonáság ment be Rómába, 's este is ugyan annyi. Az Igazgató-Hatalom azonban minden rendeléseket megtett a' tsendességnek fenn-tartására, és a' Nép, rendkívül tsendes volt. Már azolta jóval is többre szaporodott ott a' Fr. Katonáság' száma, és a' Fr. Vezér, négy millió lírát kész pénzül, két milliót eleségben, és három ezer lovat kívánt a' Várostól; oly fel-

tétellel: hogy ezen kívánság, részenként telyesítődjék, négy idő- szakaszokban. Mi- képpen kerítődik öszfe a' négy ezer líra készpénz? senki se' tudja. A' Fr. Vezér azonban, 12 Kezeseket kívánt, 's nyert is, kik, négy Kárdinálisokból; négy Hertzegek- ből, és négy Prélátusokból állanak. A' 4 Kárdinálisoknak neveik: *Somaglia*; *Rove- rella*; *Caraffa - Trajetto*; és *Carandini*. A' négy Hertzegeké: *Giustiniani*; *Gabrieli*; *Colonna*; és *Braschi*. — Fiscális *Barberi* el fogattatott, 's őrizet alá vétetett. — A' Római réguláris Katonaság ki- vetkeztetö- dött fegyveréből, 's a' Polgár- Katonaság el botsáttatott.“

„Rómából költt más rendbéli Tudósítá- sok szerént, tíz ezer Frantziák sereglettek oda bé. — A' Kezesek, kikről feljebb vala emlékezet, *Quirinale* nevű palotából által vitettek Sz. Angyal Várába. — *Braschi* és *Albani* Familiák' jószágaik konfiskátat- tak, nem különben, minden Anglus, Orosz, és Portugallus jószágok is. A' mindjárt leg- elsőben kívánt kétszázezer Skudit 24 óra alatt le kellett tenni, és minden fegyvert által kellett adni. A' Státuákat (álló- ké- peket) és festéseket, szinte szabad tetszé- se szerént szedi le 's veszi magához a' kí- akarja.“

„Az újj Igazgatás' módjáról hozott Vég- zésekben is meg lévén esmérve Pápa

Sz. ge' papi hatalma, meg ígérődött, hogy különös gond lesz a' jövedelmének ki- rendelésére, és hogy Testörzök is adód- nak melléje: de a' miye eddig vólt, az a' leg kissebb tsekélység-kig; mind el foglal- tatott. Végre a' Város' új Kommendáns- sa *Cervoni* Fr. Generális, személy szerént meg-kérte Ö Szentségét; hogy utazna el Rómából. Ezen kérésre Ö Szentsége azt felelte, hogy kezében vagon ugyan a' Fr. Seregnek, mindazáltal a' maga Ekklesiá- jánál akar élni 's meg-halni. Sok minden felől való untatások által tsak ugyan reá engedte magát vétetni az onnét való el- utazásra, és illendő kíséret alatt a' Tos- kánai Nagy-Hertzezségnek *Siena* nevű Városába érkezett, (mely; Rómától; 42 órányira esik Észak és Napkelet között; Florentziától pedig Dél felé 12 órányira) 's ott az Augustiniánusok' Klastromába szállott. *Berthier* Generálist, *Massena* Generális váltja fel az Olasz-Országi Fr. Sereg' Vezérségében.

„Róma' igazgatása, hét Konzulokra; 's egynehány Prefektusokra és Szekretáriu- sokra bízattatott.“

Rómában az *Avé-Máriára* való estvé- li harangozáskor, mely, nap' le mentte után fél órával esik, vagon a' napnak 24-dik órája. Így számlálják az órákat Florentziá- bann is, és számlálták ez előtt Velentzé- benn is.

Nápolybann sok Jakobínusok fogat-
tak el.

A' *Liguriai* (Génuai) Respublikából érkező Tudósítások, panaszosan írják, hogy a' Lakosok' közönséges békételenkedésének el fojtására szükségeseznek látszó, de még inkább szorongató 's békételenítő eszközök nőttön nőnek, minéműek: a' tömlötözések és a' Katonai őrizeteknek, mind a' Városban mind a' Mezőségi-helyekenn való szaporítása.

Frantzia - Országi Tudósítások.

A' Direktórium, egy Írást küldött Febr. 19-dikénn, a' Törvényhozó-gyűlés' Ifjabbik Tanátsához, a' melyben tudtára adta, hogy *Berthier* Generális Febr. 10-dikén Rómában, Sz. Angyal Várát és a' Kapitóliumot, el foglalta.

Némely Ánglusokat, kik Birtokosok a' frantzia földönn, 's kiknek száma között való *Bedfort* Hertzeg is, ki törölt a' Direktórium a' Kiköltöztek' laistromából.

Az Ausztriai Birodalomhoz tartozott Belgiombéli Hertzeg *Ahrenberg* is kívánta, hogy töröltessék ki az ő neve az említett laistromból: de azt a' feleletet vette, hogy mivel Német-Birodalmi Hertzeg: úgy gondoltatik még most, mint a' Fr. Respublikával hadban lévő Fél, hanem a' Rastadt

Gyűlés' végződése után fel fog vevődni a' kívánsága.

Az Anglusok el vettek mostanság tíz Fr. Halászsónakokat is, a' melyeken mintegy hatvan Személyek voltak. Idegen dolognak tetszvénn ez a' Fr. áknak, viszfza kívánták azokat; de az Anglusok részéről a' vólt a' felelet, hogy ő nékiek parantsolatjok vagyon el rabolni minden Fr. Halászhajókat, valamelyeket tsak meg-kaphatnak, 's azokat el égetni. Így tselekedtek az említett tíz tsónakokkal is, az azokon találtatott Személyeket pedig Angliába küldötték. Mihelyt ezen feleletet vette a' Fr. Direktórium: mindjárt meg-parantsolta, hogy többé semmi Hajós-tsónakot ki nem kell bótstani a' tengerre; és hogy a' Fr. Rabló-Hajók, ha Angliai Halász-hajókra akadnak: úgy bánjanak velek, mint az Anglusok bántak a' Fr. Halász-hajókkal.

Bonaparte Generális, a' Stabjától kísértetve, meg-nézegette az Angliai Fr. Sereg' jobb szárnyát, nem különben a' *Calaisi*, *Dunkircheni*, *Nieuporti*, és *Ostendei* Kikötőhelyekbéli készülleteket is, melyeknek minél előbb lehető tökéletességre vivések eránt, minekutánna ki adta a' szükséges rendeléseket: Brugge, Gent és Antwerpen Városokonn által Brüsszelbe érkezett, Febr. 16-dik estvéjén. Február. 17-dikénn, Namur és Gevet Várokon al-

tal, Rastadt felé intézte útját, a' mint hallatik.

Az Ángliai földre való bé-szállhatás végett tett tengeri-készületei Fr. Ország-nak, kétfáz millió líverre mentek vala már fel Febr. közepe' tájján.

Négy száznál több rendbéli javaslások közöltettek már *Bonapartéval*, a' Frantzia Respublika' szándékának Anglia ellen való szerentsés végrehajtására. *Calais*-ban azt kommandálta neki, egy tengeri-tapasztalással bíró Ember: „Meg kell várni, hogy egy nagy szélvész támadjon. A' mi partjainkat szüntelen szemmeltartó Anglus hajókat — *úgymond* — széljel fogja szórni az a' szélvész, 's talán még a' frantzia partokhoz is fog tsapkodni belőlök egynehányat. El múltván a' tengeri-háború, friss széllel, és evezők' segítségével, négy óra alatt Angliának *Douvresi* partjánál lehetünk.

A' Fr. Katonák, szakadatlanúl gyakorolják magokat a' hajókról a' szárazra való sebes ki-szállásbann. *Calais*nál nem telt bele több öt mīnutumnál, hogy ötven ágyús-bárkákról nem tsak ki-szállott nyóltz ezer Ember, hanem az ágyúival egygyütt szép rendekbe is állott.

A' mely Ágyús saluppok az *Ostendei*, *Nieuporti*, és *Dünkircheni* Kikötőhelyek-

ben készülnek nagy szorgalmatossággal, *Muskein* nevű Frantzia Tiszt. találmányai, melyekkel mit lehet tenni? tapasztalta már a' Találó, abban a' nevezetes veszekedésben, mely Suenske-Sundnál történt a' Svéd-ek és Oroszok között. *Muskein* t. i. még Ifjú korában a' Svéd Udvarnál keresett 's talált is tengeri szolgálatot, melynek folytatásában oly bátorságának 's tudományának adta jeleit, hogy végre Generál Adjutánsává lett Néhai 3-dik *Gustáv* Király testvérjének, a' Südermannlandi Hertzegnek. Vissza-térvén Hazájába, magával vitte az említett Saluppok formáit, melyek meg-tetfettek mindjárt, mert az ezenn formák szerént készülő Saluppok, evezők által is igazgattathatnak, 3 lábnál méjjebb nem mennék le a' vízbe; oly közel mehetnek a' partokhoz, hogy húsz lábnyi hosszúságú hídoknak segítsége által egyszerre ki tehetni azokra, két 6 fontos ágyúkat; azonbann 48 fontos golyóbisű ágyú is vagynak azoknak egyik szélénn.

Angliai Tudósítások.

Az Ánglusok, elébb szándékoznak meg-támadni a' Frantzia és Hollandus Kikötőhelyeket, mint a' Frantziák és Bata-vusok támadhatnák meg az Angliai partokat.

Helvétziai Tudósítások.

A' Cisalpina Respublika' fegyveres emberei között, egy feles számú csoport által rontott Helvétziának Olasz vidékeibe, nem különben *Gotthard* felől való részébe is: de veszteséggel kénytelenítették visszafordítani, mert mind a' *Luganóiak*, mind az *Uri Kantonbéliek* egész erőben ki keltek ellenek.

Úgy foly a' híre, hogy a' Frantziákkal is vólt volna már verekedések a' Helvétusoknak, mely annyival hihetőbb, mivel a' Bernai Elöljárók, nehezenn szenvedhették, hogy Otet a' Basíleai Fr. Követ, Anglus pénz által megvesztegetteknek, és minden további közönséges tisztségviselésre alkalmatlanoknak kiáltotta ki a' maga Hirdetményeiben, 's kívánta is tőlök, hogy ők is esmérjég meg magokban az említett alkalmatlanságot.

Német Birodalmi Tudósítások.

A' Fr. Respublikának azon kívánsága éránt, hogy a' *Rajna* legyen határ jövendőben az ő és a' Német-Birodalom' birtokei között, ellenző nyilatkoztatást adtak bé a' Német Birodalom' Regensburgi Gyűlésének — mint írtuk a' múltt postán — a' Treviri és Palatínatusi Választó-Hertzegek' Követeik; más Német Rendekek azon-

ban, kik birtokosok a' Rajná'-bal-melyé-
kén, minekutánna meg-értették azon kí-
vánsághoz való maga alkalmaztatását a'
Prufzszus Királynak, leg-nagyobb részént
ezen Felség' példájának követésére hatá-
rozták magokat — a' *Bétsi Udvari Újság*
bizonyítása szerént — 's hasonló Jelenté-
seket tétettek ôk is egymás utánn, a' ma-
gok Ministerjeik által, a' Rastadti Prufzszus
Követekéhez, kik, mivel nem tartoznak
tulajdonképpen azon különös Deputátzió-
béli Német Követek közzé, a' kik egye-
nessen traktálnak a' Fr. Követekkel, meg-
kéréttettek a' Deputátzió által, hogy nyi-
latkoztatnák ki e' részben a' magok értel-
met, Febr. 14-dikénn, mely feleletet, ma-
ga egész valóságában közölt a' Bétsi Udv.
Újság is. Summája oda megy ki, hogy
bár mely nehezenn essék is Prufzsziai Ki-
rály Ô Felsége' Haza-attyai szívének, el-
veszteni oly Alattvalókat, a' kik szíves
hívsséggel ragaszkodnak hozzája: mindaz-
által, a' Békességet oly halaszthatatlanul
szükségesnek látja Ô Felsége, az Emberi-
ség' és Német-Ország' javára, hogy ha a'
Német Deputátzió, melyet a' Békességkö-
tésre, a' Tsászar és a' Birodalom állított
elő telyes hatalommal: reá fog állani a'
Fr. Republikának a' Békességkötés eránt
való első kívánságára: úgy Ô Felsége is,
különös ki-fogást éppen nem kíván tétet-

ni a' maga Rajna' bal-meljékei' birtokaira nézve, sőt inkább ezeknek által-engedése által is kész a' Német Birodalom' megmaradásáért eszköze lenni a' tsendesség' helyre-állítatásának, oly feltétellel, hogy az említett Tartományokbéli lakosok jövődöbéli jó állapotjoknak 's vagyoniakra nézve való bátorságjoknak fundamentomát meg-vetteti; és hogy el vesztendő Tartományaiert illendő elégtételt nyerjenn Ő Felsége, a' Rajna' jobb meljékén.

Hogy a' Rajna' bal-meljékén fekvő Német Tartományoknak tsak felével érje meg a' Fr. Respublika: ezen feltételre, következő summájú feleletet adtak a' Rastadti Német Deputátziónak Febr. 20-dikán a' Fr. Követek: 1.) Hogy az említett feltételnek el fogadására semmi olyas házon, indító okúl nem szolgálhat, mely, meg-érdemlené, az el fogadást követendő nehézségekkel való bajlódást. 2.) A' mely okokat eddig hordott fel a' Deputátzió, a' Fr. Követség' kívánsága ellen, azok szintűgy ellene vagynak a' Fél-rész, valamint az Egészsz' által engedésének, midőn tehát a' Fél-részt maga ajánlja most a' Deputátzió: maga meg-esmeri azon okok' helytelenségét. 3.) Tudva lévő dolog, hogy minden Hertzegek, és örökös Birodalmi Rendek, kik a' Rajna' bal meljékén birtokosok, az egész Rajna' bal-mel-

jékének által-engedtetését szükségesnek meg-esmérték, 's abba való kéz meg-egygyezéseket nyilatkoztatták. Már régtől fogva által-látták azt, minden jó fők is, és helybe hagyták. Tsak némely magános láppangó hasznok szegzik tehát magokat ellene a' közönséges kívánságnak, melynek tzielja a' Békesség' siettetése.

Több okokkal is sürgetik még a' Fr. Követek, a' Rajna' egész bal-meljékének által-engedtetéséről való sietős maga ki nyilatkoztatását a' Német Deputátzióknak: de már azok fordultak elől az előbbeni feleletekben is.

Elegyes Tudósítások.

A' Férjfiak' frantzia módi öltözködésére nézve, egy Ukase (Orosz Tsászári Rendelés) tétetett közönségessé Pétersburgban, a' melynek maga írta magát alája a' Tsászár. Parantoltatik ezenn Rendelésbenn, hogy Febr. első napjától fogva senki is úgy nevezett Frakkban meg-jelenni ne mérészeljen, hanem a' helyett, állógallérú német Kabátot viseljen; mejjrevalót is régi német szabásút; az úgy nevezett zsilé (Gilet) viselés pedig egyáltaljában meg nem engedtetik. Szintúgy nem, a' kerek kalap', pántlikás-tzipő', félszárig erő tsizma', vastag-nyakravaló', pantalon' 's egyéb effélék' viselese.

Passawand Oglinak, az Anyja készíti az étkeket. A' Seregénél sok Lengyelek szolgálnak, 's azokból választotta nagy részént az Adjutánsokat. Közel, kevés Embert bortsát magához.

Béts.

Az ide való Frantzia Követnél, Mártz. 6-dik 7 dik és 8-dik napjainn tették a' rendszerént való tzeremóniás látogatásokat a' Ministerek, és más Méltóságok.

Kristina Fő-Hertzeg-afszony, Mindeneknek öröme már jobbann vagyon. Mihelyi könnyebben érzette magát: azonnal nyilatkoztatta kívánságát *Károly* Fő-Hertzeg' látása eránt, ki is e' folyó Hónapnak 6 dikánn ide érkezett Prágából.

A' Therésiánumba mindnyájan fel érkeztek már a' Stipendista N. Magyar Ifjak: minekokaért hónap hozzá is fognak kezdeni, a' Nemzeti 's egyfzersmind a' deák nyelvben való magok gyakorlásához, a' Hírmondó egyik Kiadójanak *Kerekes* Sámuelnek útmutató társaságabann, ki ezen hazafiúi különös kötelességéhez képest, a' mi időt nyerhet egyéb szorgos munkáitól, fordítja egy oly kis Magyar Grammatikának, jó Baráti' segítségével való ki dolgozására, a' mely eleget tehessen mind a' Nemzet' mind az Idegenek' várásának, addig, míg a'

Nemzet' segítségével, tökéletesebbet lehet jövedőre ki dolgozni. — Nagy örömeikre szolgálhat az Uri Szüléknek és Vérégeknek, kiknek Gyermekük 's Rokonaik az említett N. Iffjak, hogy valamint Ezek, egész tetzésüket találják minden tekintetre nézve a' Therésianumbann: úgy Ő vélek is, kiváltképpen meg-vagynak elégedve az Elöljárók, mivel övendezve bizonyítják, hogy válogatott Iffjak küldődtek fel kormányozások alá Magyar-Országról.

A' múltt Kedden közölt Nagyági Levélhez tartoznak még az itt következő Tzikkelyek is:

„Ezen ditséretes Rendelésnek (melyet t. i. Püspök Ő Excellentiája, az országos háláadó inneplés éránt adott ki) gyönyörű muzsika-szó, és sok mozsár-ágyúk' durrogatásai között tett eleget a' Nagyági Fő-Bányász, annál nagyobb készséggel, mivel már több 50 esztendejénél, hogy több millió aranyaknak tsupa hafzna mellett, sok ezeren a' körül belől való Helységekben is élémeket tőle mind szüntelen vették, 's veszik máiglan, és tsak ebben az új esztendőben is, rendkívülvaló sok gazdag aranyminákkal kedveskedhetett több ízben, M. Frantzenau Fő-Bányász Tisztünk okos rendtartása alatt, kösziklás hegyeinek méjj

Gyomrából az ő szereztes Urburáriusainak, kik között a' főbbek, maga a' mi kedves nagy Fejedelmünk II. FERENTZ Tsaizar, 16; és Udvari Étekfogó (Dapifer) M. Wildburg Fülöp Úr, 32 Kuxzal.

„Eleget tett a' Károlyfejevári Nemes Káptalanbéli Fő-Anya-Szentegyház is, holott Püspöki pompával, a' háláadó ének után, a' nagy Áldozatot bé-mutatta Istennek a' Szerentsi Apátur, és Kánonok, Lektor M. Fangh István Úr.“

„Be-fogja fejezni ezen ditső inneplést, maga a' mi méltó Püspökünk Kolosváratt a' F. Kormányzék' lakhelyén, Jánosí Apátur 's Kolosvári Fő-Esperest és Plébánus M. Altorjai Báró Apor József Úr' segítő szolgálatjával Febr. 15-dikénn, a' mely napon 1699-dik eszt. ben váratlan tudatott ott a' B. Sz. Maria' Képe.“

* * * * *

Wéber Simon Péter Pozsonyi Typografusnál, Pesten a' most esendő József napi Vásárkor önnön boltjában, mely a' nagy piatzon, Zsemlye-sütő Rupp' házában vagyon, következő új Könyvek is találhatnák sok más Könyvekkel együtt:

Gróf Gvadányi József Úr által készült Közönséges Históriának ötödik Darabja nagy 8-ad formában egy Képpel 1 for. Ez a' Munka fog tovább is folytatatni. A' négy első Tómusoknak az árta 4 forint.

I. Regni Hung. et Partium eidem annexarum Statuum et Ordinum seu Nobilium Familiarum Stemmatographia, per Andr. Lehotz y insertis accessorie Notationibus de antiquis Populis Hungariae oras inco- lantibus. Pars II. in 4 r. fl. 30 xr. Az első Tómus- ból is, melynek ára 2 forint, vágynak még Exem- plárok.

Exemplaria Calligraphiae Hungaricae et Latinae, in usum Juventutis Scholasticae adornata. Sculpsit Godofredus Prixner Hungarus Posoniensis. in 4to Hel- vétziai papirosra 4 xr. Szép író-papirosra nyomtatva 20 xr. Ezeket fogják követni Német és Tót nyelvre való Példázatok, de ezek különösen most csak azon Ma- gyarok számára adtnak el, kiknek a Német és Tót Formulákra nintsen szüksége. Azok pedig, kik mind a' négy nyelven valókat akarják, várakozzanak a' jövő Medárdusi Pesti Vásárig, a' mikor egyszerre meg- vehetik.

Termézet. Históriaja Gáti Istvánnak, melyben az Ásványoknak, Plántáknak és Állatoknak három Világát, azoknak meg- észmértető bélyegeivel, termé- szetekkel, hasznokkal, Hazájokkal, rendbe-szedve és a' gyengébb Elmékhez alkalmaztatva mind együtt Magyar nyelven bocsátja ki. Második Kiadás. 8-vo 30 xr. Az érdemes Szerző Úr nem sokára ki fogja bocsátani a' Termézet' Tudományát is, mely éppen olyan móddal készült mint ez, a' leg-újabb Physicu- soknak Principiumaik szerént, és nem kevesebb szor- zalmatossággal 's ritkasággal.

Pesti Universitáshéli Magyar Profes- sor *Vályi* Úrnak, a' N. Vármegyékhez intézett hazafiúi kérésére feleletül szolgál- landó óhajtott Tudósításokat lehet útasí- tani *Rockenstein* Lörintz nevű Pesti Pol- gárnak 594-dik szám alatt lévő Házához; a' ki jó és jutalmas szállással is szolgálhat a' Pesten múlatni kívánó Hazafiáknak.

(Egy árkus Tóldalékkal.)

T O L D A L É K

A' Magyar Hírmondónak, Mártzius' 9-dik napján 1798-dik elztendőben költt árkusához.

Végezte azon Verseknek, melyeket Tiszt. Nagy János Szanyi Plébánus Úr írt a' Szombathelyi Nemes Tábornak Ő Kir, Felségek előtt Kis - Afzfzony Havának 16, 17. és 18 - dik napján 1797 - dik elztendőben tett Hadi - Gyakorlásokra,

A' Táborba vizsgálta mentek a' Seregek,
A' Városba pedig Királyi Felségek,
'S mivel harmadnapig vóltak már Vendégek,
El mentek, 's el vitték nagy Érzékenységek.

Én is mivel negyed napi Vendég vóltam,
Az ebédem után lovamat fogadtam;
Drága Nagy Püspöktől 's Gazdámtól bútsúztam,
Szombathelyről Szanya menni iparkodtam.

Azután még több, 's szebb gyakorlások estek,
De a' melyeket én nem látván, nem festek,
Tudom azt, hogy a' mely érdemet szereztek,
A' Felségek előtt; abban nevekedtek.

A' Szabolts Vármegyei Közönséges - Gyűlésben, Nagy - Kállóban tartatott Beszéd, melyben N. M. Bárá Splényi Gábor Fő - Ispány Ő Excellentiájának, és a' Tisztán túl fel - keltt Nemes Vitézek' Fő. Vezérének szerentsés vizsgálta - érkezéséből vett örvendezését a' T. Nemes Vármegyének, nyilatkozattotta ki Tek. Osváth Lajos Fő - Nótárius Úr Decembernek 11 - dik napján, 1797 - dik elztendőben.

*Nagy Méltóságú L. Bárá, Fő Ispány
Kegyelmes Úr!*

A' hadakozásnak tüze szakasztotta el Excellentiádat tőlünk, 's a' Békességnek várt Reménysége adta vizsgálta nekünk. Azért annyi

külömbőség van mostani, és elmenetelekőri Indulataink között, a' minémü külömbőség van a' hadakozás, és Békesség között.

Más dologra nem figyelmeztvén, tsak az is meg mutattya a' külömbséget, hogy a' hadakozás alatt az Atyák temetik el Fiaikat, a' Békességbe pedig a' Fiak az Attyokat. Így az első a' Természetnek rendit fel forgattya, a' másik pedig a' Természetnek meg bomlott rendét helyre állította. Az első fájdalmakat szül; a' második örömmel tölti a' meg keseredetteket.

Fájlaltuk akkor Excellentiádnak tőlünk való eltávozását, most pedig vidámította szívünket Excellentiádnak szerentsés meg térése, személyes jelenléte, 's kormányozása; nevelkedvünket elment Atyánkfiainak Karjaink közé való siettetése, jó magok viselete, közönséges ditsirete, 's tetézi örömünket a' kívánt Békességnek reánk való kiterjedése.

Ölellyük Excellentiádat, és mikor ily bokrosok örömünknek okai, engedje meg Excellentiád, hogy ezt a' napot Excellentiáddal, s' megtértt kedves Atyánkfiával együtt közörömünknek, 's atyafi szíves hajlandóságunknak áldozhassuk.

Annak jeléül kívánnjuk egy szível, és szájjal, hogy az Isten Excellentiádat sok esztendőig szerentsésen éltesse. Vivat.

A következő két Beszédet is Tek. Osvárh Lajos Fő Nótárius Úr tartotta a' fenn nevezett napon, a' midőn Szabolts Vármegyének felkeltt Nemes Serege, Mélt. Báró Vajai Vay Miklós Ezeredes - Kapitány (Obrister) Úr' vezérlése alatt viszta - érkezett a' Szombathelyi Táborból, 's az azt követett Cántonirungból. (a' helységekben volt Kvártélyokból.)

Méltóságos L. Báró Ts. K. Komornyik. Brigadéros, 's Ezeredes Kapitány Úr!

Mit nem győz meg a' szorgalmas munka? A' vásat meglágyította, az Értzet meg

olvasztja, az Aranyat hai-szálnyi vékonyságra vonnya, a' legkeményebb Gyémántot ki faragja.

A' köfalakkal, Bástyákkal, sántzokkal, ágyúkkal meg-erősítetett Vár is enged utóljára az Asón k, és a' Kapának.

Leg elevenebb bizonyása ennek a' Nagyságod fáradhatatlan Igyekezete.

Hat Hónapja, mikor ezen a' helyen ezen T. N. Szabólch Vármegye Rendeinek képébe Nagyságodhoz, mint ezen Nemes Seregnek Vezéréhez szállani szereztem volt, Tsak ennyi ideje mondom, miolta Nagyságod ezen Nemes sereget vezérli; és imé azt a' Ditsőségnek póltzára ültette.

Ennek Tagjai közzül egyik az Igasságnak mérő serpenyőjétől, másik a' pennától, harmadik az Eke szarvától; mind nek a' tsendes nyugodalom' édes Javaitól nyúlt fegyveréhez. És imé úgy forgatta azt, hogy nem tsak közönséges ditséretet, hanem valóságos kedveséget is nyert általa.

Tagadhatalan, hogy a' szabadság a' fegyvert markosabban szorítja meg, és az Eredetnek méltósága a' Virtusnak betsét emeli. A' honnan ily Nemes vérből született, 's szabadságba neveltetett kedves Anyánkfiaitól, Barátinktól, Gyermekinktől előre is a' Ditsőségnek bő aratását reménylettük.

A' mennyiben mindazáltal a' jó erkölcs nem a' születésnek egyedül való tulajdona, a' szabadsággal való büszkélkedés pedig függetlenségre viszen, mikor e' számos sereget, mind a' Katonai gyakorlásban való előmeneteléért, mind jó maga viseletéért; mind a' Fenyítéknek meg tartásáért, közönséges ditsérettel tévezve meg térni lájuk. Annak érdemét főképpen Nagyságodnak, mint ezen Nemes sereg Igaz

gatójának, 's általa a' több Tiszteknek kell tulajdonitanunk.

A' Hárját az értelem igazgatja. Az Igazgatónak újjai mozgattyák a' Húrokat, 's a' Húrok egy máshoz mérsékeltetve gyönyörköd-
tetik öszíze-hangzásokkal a' Halgatókat. A' kellemetesen való hangzásban mindeniknek része van, de egyiknek több, másiknak kevesebb; mert minden Húr a' maga hangját adgya; minden új az értelem után mozdúl, de az értelem egyezteteti öszíze a' hangokat, ez esméri, melyik húr mitsoda hangot ad, e' tudja, mikor, melyiket kellessen mozdítani? és e' hajtja az újjakat is a' mozdulásra.

A' Rómaiak a' Vitézségnek közönséges bizonyosságára jutalom' képébe különbkülönbféle Koronákat találtak fel, melyeket a' Természetnek Kintses Tárházából ki-vett Fűvekből, Pálma, vagy Borostyán ágakból készítették.

Ma is a' Fejedelmek némely dolgokat olyan betsre, a' milyennel magokban nem birhatnak emelni az által, hogy ezeket a' Virtusnak jutalmául adják másoknak,

Mind azon Római Koronák, mind ezen dolgok annak jelei, hogy a' kik ezeket nyerték, tiszteletre érdemesek.

Mi Nagyságod Érdemeit a' tiszteletnek ilyen forma tziemerével nem jutalmaztathatjuk; de tiszteletet, 's betsületet adhatunk, 's tiszta egyenes szivünkől adunk is.

Ennek bizonyosságára nem emelünk Nagyságodnak arany, ezüst, márvány, vagy más kőből való oszlopot, mert nintsen sem értz, sem kő olyan, melyet az idő meg ne emész-szen. De felmettettük ezt már szivünk táblájára, hogy Annak emlékezete tőlünk firól fira által menván, el enyészhetetlen légyen Világ' végezetéig. Vivat! Vivat! Vivat!

*Szabolch Kapitány Vitézeinek Érde-
mes Maradványai!*

*Szabolch Vármegyének Kedves Fiai!
Vitézlő Nemes Sereg!*

A' Fénix Madárról azt írják, hogy ez soha
sintsen több egynél a' Világon, és minekután-
na tizszer száz elztendöket ér, el öregedvén,
magának fűszerfámokból fészket készít, és
azzal edgyütt a' Napnak melegétől támadott tűz
által meg emélsztetvén, a' Hamvából támad
ollyan Férgetske, melly idővel hasonló Ma-
dárrá nevezedik.

Szinte a' tizedik száz elztendejére jár,
hogy a' Magyarok ezen Kedves Hazánkba be-
szálván, Igazgató Vezérjek Árpád után első
Kapitány Szabolch Vezérlése alatt a' Tifzán
által jöttek. Mellynek partyán ez a' Kapitány
építette azon Várat, melly az ő nevéről Sza-
bólchnak neveztetett, és idővel ollyan neve-
zetes Várossá lett, hogy László Király idejé-
ben Ország - Gyűlése tartatott benne. Ez a'
Kapitány hódoltatta meg azt a' Tartományt,
melly a' Tisza, és Meszes között fekszik. Ez
osztotta ki maga Vitézei között azon darab
földet, melly az ő Nevéről ma is Szabolch Vár-
megyének neveztetik. Ez érte el a' Magyar
Vitézek közt az elsőséget, és egyedül maga
völt az a' Magyar Kapitányok között, a' kinek
emlékezete egy egész Vármegye nevében él.

Ha akkor ez a' Föld nyitott út a' Ma-
gyar Birodalomnak fel-állítására; völt olyan
idő is, melyben ezen a' síkságon megtelepedett
Népnek Vitézsége más ellenségek, sőt a' Tör-
ökség ellen is Bástyaúl szolgált; de völt
olyan is nem régiben, melyben a' Békességnek
kellemetes szereivel 50 elztendöktől fogva
illatozó fészkeben el rejtezett vitézkedése utól-
só órára jutni láttatott.

Minekutánna mindazon által a' mostani mind Nemzeti Törvényeket sértető, mind országos Alkotmányokat fel forgató Háborúnak tüze tsendes fészket fel melegítette, fel támadott ez a' Magyar Fénix, meg-újult Szabólchnak emlékezete, meg-jött közönséges Itélettel előbbeni Elsősége; esmeretessé lett hamvaiból fel-éledett Vitézsége.

Ti vagytok Kedves Véreink! azok, kik Szabólchnak Szabólchot fel támasztottátok, kik Megyénknek, és abba nekünkis, Magatoknak is ezt a' Ditsőséget szerzettétek, kik több Vitéz Társaitokkal együtt buzgó Kézségeitek által a' Békességnek meg kötését siettetétek; kik Országunknak a' Magyar Szabadságot örökre meg erő itettétek.

Meg mutattátok, hogy a' Hazának szeretete azon Katonai Vért, melyet a' tsendes Békesség darab ideig lappangtatott, ereitekbe fel élesztette. Meg bizonyítottátok, hogy a' szabadság leg buzgóbb kút feje a' Vitézségnek a' Világgal, mint egy Anyának gyermekei egymást szeretitek, az érdemet bétsülitek, 's a' Felsőbbekhez engedelmességgel viselteni gyönyörűségtek.

A Vételkedés a' szépet rutnak, az Hízelt, kedés a' rutat szépnek festi, de az igaz szint rajzol, a' ki ezen indulatoktól szabad.

Mikor tehát a' Felsőges Nádor Ispánynak, mint az egész Országbeli Nemes sereg Fő Kapitányának Irása, 's szavai Dicsireteikkel tele vagynak, mikor az Ország Primassának ő Hertzegségének veletek közlött Kegyelmei, 's meg különböztetett tekéntete, és Atyáskodása az egész Országba el híresedtek; Mikor a' Kerületbeli Fő Vezér ő Excellentiája magatok jó viseletéről a' leg nagyobb meg elégedéssel szól; mikor az egész Közönség Érde-

meiteket magasztallya, ennyi bisonóságok után maga Kedves Fiainak vall, s - valamint mindent mind reátok való gondoskodásába, mind Javaitoknak óltalmazásába a' Lehetőségig elkövetett, úgy örömmel fogad benneteket édes Anyátok tulajdon kebelébe, mellyet a' Békeességnek édes Reménségével el töltöttetek, és méltóknak esmér, ki terjesztett Karokkal való ölelésre.

Szállyaok le azért szerelmeseink lovaitokról, gyertek Karjaink közzé, élyetek azon Javainkal, mellyeknek óltalmára Fegyvereiteket fel kötőtétek, és a' mellyekből legtisztább Indulattal részeltetünk benneteket.

De míg a' lenne, vegyétek el azon jó kívánságunkat, hogy a' Nagy Isten, kivel óltalma alatt el bocsátottunk benneteket, terjeszze hozzfű üdökre életeteket, 's tégye szerenység minden lépéseiteket.

Vivant! Vivant! Vivant!

Mélt. Bárá Vajai Vay Miklós Ezeredes Kapitány Úrnak Beszéde:

Tekintetes Nemes Vármegye!

Az egész Világon az hozfzvas tapasztalás által bé vétetett köz Példa beszédnek tartatik, hogy az Haza háládatlan, és még is minden Nemes lekki Férfiak oly díszesnek, oly gyönyörűségnek tartják ennek szolgálatyát, hogy arra magokat, életeteket, véreket el szálni, boldogságnak tartották. Mennyivel boldogabb a' mai napon a' Tenkintetes Nemes Vármegye Vitézlő Seregének környülállása, melly a' maga Hazája kebelébe híven tett szolgálatyaiért ily határt nem esmérő kegyeséggel fogattatik. Mikor a' szív el tölt háladatossággal, nem szólhat akkor a' száj', nem talállok szót szívünk háladatossága ki magyarázására, tsak azt jegyzem meg: A' Tekintetes Nemes

Vármegye mai napon vetette meg annak Fundamentomát, hogy valaha a' Haza' óltalmára Felülendő Nemesség minden módon felül haladjon minket. Több lesz ezeknek nemes Tselekedetei rugói mint a' miénk vóltanak, lehetetlen vólt nekünk, bár hiven, 's a' mennyibe gyengességünk meg engedte erányosan mutatott szolgálatinkért, ily az egész Tekintetes Nemes Vármegye által egy szível lélekkel mutatott határt nem esmérő kegyességgel való meg jutalmaztatásunkat reményleni. Érezzük mi ezen Kegyesség nagyságát, és ha szóval meg köszönni nem tudjuk is, de a' Korporsóhoz vízfűk Szívünkben az mai napon még tellyes mértéket is haladó háladatosságunkat. — De nem szóllok többet Szívem érzékenységéről — megyek kötelességim tellyesítésére. Háromféle számadással tartoznak, úgy mint

- a) A' Vitézek kipótlott fogyatkozásinak Nemeiről.

b) A' Pénzki adásáról.

c) A' Vitézlő Sereg véghez vitt kötelességekről.

Az első a' Százados Kapitányok dolga, második a' Perceptor Munkája, a' harmadik magam kötelessége.

Kell ezt tellyesitenem, hasznos ez a' Publicumnak, szükséges Maradékinknak, gerjeszti ez Maradékinkat Öseinkről reánk maradott Vitézi lélek' fel tartására, melly is egyedül teheti nagygyá a' Magyar Nemzetet, ezt a' Nemzetet, mely ha a' gazdagság Jelével a' pénzel nem bővölködik is, de a' Természet valódi gazdagságával ditsekedhetik, a' Nemzetek ereje kútfejét pedig a' Vitézségét úgy bírja mint tulajdonát.

Az egekhez háládatos szível kell emlitenem, hogy ez a' sereg ki indulásától fogva az Or-

szág széléig, onnét az Haza másik oldalára lett fordulásába, 's haza jövetelébe hét Hónapok alatt folytatott kisebb nagyobb Fegyver gyakorlásiban mindenek előtt telyes megelégedést nyert. Ellenség előttugyan nem szolgált, de a' katonai szoros Fenyíték alá önkényen való maga-adása a' mértékletes élet által elzközlött testek egészséges kötelességeknek megtanult értése 's az ditsőségre való vágyódás gyakori világos kimutatása nem engedik Vitézi bátorságok kétségbe hozását. — Ha hát ezen sereg szolgálattya jó vólt, hasznosnak látom a' Tekentetes Nemes Vármegye előtt ezen sereg igazgatása minden Rugóit 's mozgásit ki magyarázni, hogy ne tsak egy két ember, hanem az egész Nemesség tudhassa a' jó kimenetelnek mi légyen az oka 's mi szülte azt a' mi a' Publikumnak tetszik a' mi jó és erányos.

Látom én itt azon Nehézséget, mely az mintegy önnön magam ditséretéből ellenem származhatna, képzelém jó Barátimnak helyettem pirúlniortzájokat; de gondolják meg, hogy midön az általam vezérlett Sereg jó magavilélését említem, nem tulajdonitom azt magamnak; tsak annak okait akorom ki magyarázni, a' mit közelebből láthattam, 's mellyről könnyebb nékem itélni mint másoknak. A' Seregnék úgy, 's oly módon lett szolgálattját, mint a' mint ez kezdette, 's folytatta ekkoráig, okozta azon jó Rendeléseknek a' mennyibe tsak lehetett meg tartása, melyeket a' nagy Meltóságú Districtuális Generális és Fő Ispány Úr a' Tekéntetes Nemes Vármegyének eleibe terjcsztett, melyet ez jóvá hagyott 's nekünk a' Seregnél való bé hozásra 's meg tartásra által adott.

A' kinek pennájából e' folyt, esmérte tökéletesen elméjének ezen szüleményét, esmérte ennek erejét 's előre látta következéseit, böltsen át látta mind azt a' Tekéntetes Nemes Vármegyének az Felülés készítésére ki rendelt Deputátzója is, és mind ezekkel hazszontalan arról beszéllene. De sokan vagynak ezen kívül a' Tekéntetes Nemes Vármegye mái napon öfve gyült érdemes Tagjai, kik azon Rendeléseket vagy mind nem halloták, vagy külön külön okait nem vizsgálták, 's ezeknek kedvéirt helyesnek véllem a' Tekéntetes Nemes Vármegye előtt mai napon a' Vitézlő Sereg formálása 's erányos szolgálattya okairól beszélleni: Rerum cognoscere Causas.

Egy oly Hazában, melybe a' Nemesség Törvényes Szabadságait, Praerogativáit Királyaitól kardjával tett hiv szolgálattyaival nyerte, azt az uralkodó Háznak, veszedelmi idején mutatott hiv Vitézségével erősítette, 's tsak e' ditső 's törvényes úton adhattya által Meradékinak egyily Katonák Hazájába, melybe a' Békesség' idején az egész Nemesség a' Király óltalma 's Törvény árnyékába kedvére, kényére, sőt lehet mondani henyélve nyugszik, de a' veszedelem idején egy szóra a' tsendes lakó helyekből a' lármásvér Mezejére kell szállani, az egyenlő Szabadságba élő Nemesnek egyszeribe egymástól való függés 's szoros Katonai fenyték alá önnön magát vetni, egy ily Nemzétnél mondom mindennek tudni kell, miért van a' Katonáknál kemény fenyték, szoros egymástól való függés, hogy kell azt egy seregbe fel állítani, 's meg tartani 's mi az a' mi egy sereget jóvá, hasznosá a' Király 's az Ország előtt betsületessé, 's az egész Világon híressé téfzen.

Nem birom az ékesen szólás mesterségét mely sokszor okosan vezeti a' halgatót Ő rá nézve oktalan tzélra. Ezen szemfenyvelztő mesterség a' sziven uralkodik, de a' Katonai Tudomány az elmét próbálja, midőn tehát a' Vitész Sereg formálásáról mint Katona szóllok, az ezen tárgyat illető tiszta igazságokra akárom az ész't s nem a' szivet érzékenységekre hajtani, kérvén azoktól, kik ezt, a' mit mondani fogok tudgyák egy kevés békességes türeést, másoktól barátságos figyelmetességet.

Minden Vitész Sereg erejének talpköve a' Katonák akarattyának (a' szolgálatra nézve) egysége; a' mely hatalmasságnak Hadi népi egyszível lélekkel nem tsak kívánnya, de tudja is telyesíteni Fejedelme akarattját, az jó Sereg. Ha az akaratok nak az a' szolgálathoz való egysége tovább ment a' tökéletességben, 's a' barátságos szívetet is eszközölte az ez áltál lett Harmónia eleveniti a' Vitészekben a' vért szaporittya, a' jeles tselekedet rúgóját 's a' vérnek napján Nifus és Eurialusokat szül, az ily Sereg vagy gyöz vagy ditsőségesen 's hafznosan meg hal, egy ily Vitész Sereg a' tökéletesen jó Sereg.

A' Fegyveres erőnek nevezett talpköve a' szíveknek a' szolgálatra nézve, egy tzélra való öfzve húzása eszközöltetik egy Seregnek kitsíny csoportokra (Káplárságokra) való fel olztásával, melyeknek egy egy Fejet adván azon 10. 's 12. embert akarattyára nézve, ha Fejének a' leg jobbat leg okofabbat választhattuk mintegy öfzve öntöttük, egynehány ily csoportot egy Századot formál, hol ezen csoportok 's ezeknek Fejei a' Százados Kapitányba az ötet segítő Fő Tisztek által, 's végre a' Századok a' főbb Tisztek által az Eze-

redes Kapitányokba egyesültük egy Sereget, vagy Regimentet formálnak. Ha már egy ily a szolgálatra nézve egyenlő akarattal biró Sereget a' barátság által a' menayiben tsak az a' szoros egymástól való függéssel meg álhat, lelkesíteni 's tökéletesebbé tenni kívánunk, szükkég, hogy ezeknek Tagjai egymást elébb betsüljék, azután szerezsek, mely tartós barátságot a' Vitézekben a' Fő Tisztek közt kell kezdeni, kiket alattavalói követvén, a' kis csoportokra (Káplárságokra) le száll az mindenben tökéletesen egyenlő sziv 's akarat formálása a' jó meg egyezés, tsendes megnyugodott maga viselés. Ezt mi Fő Tisztek a' Sereg formálása napján egymást még nem is esmérvén, az szüntelen ой tzéllal 's véggel, hogy egymást betsüljük és szerezsük lett egy mással való társalkodásunkal ezközlöttük.

A' Király 's Haza szolgálattya lelkesítvén társalkodásunkat, által látta kiki a' Fő Tisztek közzül, hogyha szinte egymáshoz barátságos hajlandósággal nem vólna is, de a' Király 's Haza szolgálattya kívánnya egymás emberi erőtelenségink el türesét, 's mivel mindenikünk látta egymásban ezen nemes erőlködést, kiki betsülte társát, 's azután szerezte. Réfzemről a' mennyibe tsak tudom, a' mikor ezen Nemes Sereg széljel fog oszlani, mindigán jó emlékezettel válnak meg egymástól.

A' második Dolog, melyen egy Vitézljő Sereg, helyes vólta fundáltatik a' mértékletes élet, mely a' jó erköltsöt szüli. Tsak a' mértékletes életü birhat egészséges testel 's ép elmével, tsak az uralkodhatik indulatin, ennek van testi lelki ereje, a' vizontagságokkal való küzfködésre, tsak ennek lehet tzéliját ki vinni tudó bátorsága a' veszedelémben; a' rendelet-

sen életűek közt is lehet a' szolgálatra nézve egy szív 's akarat, de ritkán tarthat sokáig, még inkább van erő az akaratnak telyesítésére. Tsak a' mértékletes életű Vitézeknek van ereje 's áthatatossága a' szolgálat tzeljának elérésére. Altal látván ezen Nemes Sereg ezen igazságot a' nekik által adott parantsolat szerént, fő kötelességnek esmérte a' mértékletes életnek bé hozását, 's az egymással ez eránt tett gyakori befélgetés is tsak hamar arra bírta az egész Sereget, hogy magoknak a' Vitézeknek meg-egyezett akarattyokból minden Vitézeknek a' Kortsmára való menetel el tiltatott, Melly valóban keménynek látszóató Rendelést a' Vitézek mind e' mai napig megtartották, 's e' szerént minden garázdálkodás, fesletség, tólvajkodásnak gyökere ki szakítódván, a' tsendes jó Erkölts virágzott köztünk, 's ha néhá egy vagy más rossz magát köztünk ki ütni kezdette is, a' Tiszteknek vigyázása, a' Lelki Pásztorainknak egy tzelra 's végre való szorgalmatos tanítása el fojtotta a' gonoszt kezdetibe, 's a' Lelki vizafztalás új erőt adott a' Jóra való menetelre.

Ha az emberi erőtlenség meg engedné; hogy egy Vitézlő Sereg, egy szivel lélekkel bírhatna a' szolgálat vitelésében, 's szüntelen mértékletesen élne; nem kellene úgy szoros egymástól való függés kiki telyesítené kötelességét 's által látván az egymás alatt lévő hivataloknak okát, mely is azon esetben egyedül a' Rendeléseknek sebesebb széljel terjedésében állana, kiki önként engedelmeskedne 's vinné kötelességét: de mivel lehetetlen ezt elérni, szükséges a' Katonai szolgálatnak harmadik oszlopa, a' szoros Subordinatió vagy egymástól való függés is. Bajos ezt fel állítani egy Seregbe, 's kivált egy 's mind egyenlő

Nemesi Praerogatívával bíró szabadsághoz szokott Nemesek Seregében. A' Katonai Subordináció minden a' Parantsolatok okai vizsgálása nélkül való vak engedelmességet kívánván, világos, hogy ez mintegy önnön maga Praerogatívái meg tagadását bizonyosan férre tételét húzza maga után egy Nemes Vitézben, de annak meg gondolása, hogy a' szoros egy mástól való függést nem tartó Sereg sokszor lett prédájává a' nálla sokkal gyengébb ellenségnek. Hogy a' Katonai szolgálásban sokszor egy Parantsolat meg vetése, vagy halasztása veszedelmet, sőt halált hozhat sokaknak fejére 's ellenben hogy az egymástól való szoros függés a' leg bátrabb út és mód önnön magunk meg tartására a' győzedelemre, és a' veszedelemnek el hárítására, vagy legalább kissebitésére, egy szóval az önnön maga meg tartása kívánván a' Katonától, az egymástól való függést, és fenyítéket, kézfakarva fel veszi azt egy Vitézlő Sereg, ha annak Tagjai ezen Igazságokat előre fejekben szedték. Ebben ezen Vitézlő Sereg oly szerentsés volt, hogy a' Tisztek között, kik ezen igazságokat tökéletesen meg fogták, tsak egy Subordináció ellen esett történet se volt, 's az All - Tisztekben alig egy 's kettő.

Egy Vitézlő Seregnek szolgálattya a' felelyebb írt három ofziópokon az akaratoknak a' szolgálatra való egygységen, a' mértékletes életen 's szoros Subordináción álván, ha ki ez három ellenvétkezik, fenyíték által kell azt vizsza vinni kötelessége' telyesítésére. Nem szóllok most minden irányos büntetés' két tzeljairól; úgymint a' példa, és az bünhedő jobbúlásáról a' Tekéntetes Nemes Vármegyétől nekünk által adott büntetések olyak voltak, melyek a' szívet nem alacsonyították.

de mi nem annyira büntettünk, mint a' bünre való alkalmatosságot igyekeztünk el háritani.

A' szolgálat vitelére múlhatatlanúl szükséges köz - akarat, a' mértékletes élet, a' izoros egymástól való függés, 's az ezekkel való ellenkezésre nézve szükséges fenyték fel - állítódván egy Sereg közt, könnyen meg nyerődik a' felyebb irt három őzlopokon álló jó tulajdonsága, vagy is inkább tzelja egy Vitéz - lö Seregnek, a' hadi - kötelességnek meg tanulása gyakorlása azon tzelra 's végre tejendő szolgálattya.

A' Kavats a' hegyekben darabos, rüt, és éktelen, de a' viz öket őszve - hajtván, 's a' hozszan le - nyuló bértzekben való lé forgásokba egy máshoz dörgölödvén gömbölyük ké simákká válnak meg - szépülnek; így egy vitéz - lö Seregben az őszve - állott Tiszti Sereg tsak egyszer jó barátságben éljen egymással 's szeressék egymást, kevés idő alatt, az a' mit tsak egy vagy kettő tudott, mind egyik fogja tudni, sokszor a' miről egyiknek se' volt helyes ideája, a' mit más hozszas tapasztalással, 's tanulással nyert, ezek a' barátság útján lett elméjek' őszve - öntése által fel - tállják azt.

Láttam én ezen Igazságot ezen Nemes Sereg formálása alkalmatosságával sokszor a' maga fenyében. A' Katonai szolgálatnak gyakran, oly erányos rendelését találgatták fel az egymással szüntelen a' szolgálat tárgyáról beszélgető Tisztek, melyekbe sokszor a' barátság ezen hasznait nem esmérő 's véle nem élő régi Katonák is hibáznak.

A' Nékünk ki adott Rendtartásoknak a' Vitézek által hamar lett meg - tanulása bé vétele, a' fegyverben való gyakorlás módjának lett hirtelen meg tanulása gyakran bámulás.

ra hozta a' Vitézlő Sereg nézőit. Még a' régi Katonák is látván fegyverben való gyakorlásit a' Vitézlő Seregnek, alig hihették az idő kevés vóltát, melyet Vitézeink kötelességek tanulásában töltöttek. Kevesen vették észre a' három elébb nevezett hatalmas rugóját a' Vitéztő Sereg' előmenetelének.

Az egy szív's akarat háritott el minden nehézségeket előttünk, ez tette fegyverben való mozdulásainkat egyenlővé, ennek's a' Vitézek mértékletes életének tulajdonhattyuk szolgálatunknak oly móddal lett folytatását, hogy azzal a' Felséges Nádor Ispánynak a' Sereg eránt több izben ki mutatott kegyességét megnyerhettük, ennek köszönhettyük az Ország Primássa Cardinális Hertzeg Batyány Ő Eminentiája a' Fő Tisztekhez's az egész Vitézlő Sereg eránt Olly gyakran mutatott szívességét Grátziait, ez okozta, hogy az Ország Nagyjai előtt mindenütt kedvességet nyert a' Vitézlő Sereg, melyet a' Sereg tett útazása úttján lakó virágzó Familiák a' Fő Tiszteknek szíves látásával sok helyett ki nyilatkoztatták.

A' Vitézek mértékletes józan élete mondom indította a' Föld népe' szívét azon a' mi lélkünket telyes örömmel bé töltő Indulatokra, mely szerént sok Helységekben a' szállásaikat el hagyó Vitézeinket áldással botsátották el, a' Lakosok szegény, de a' tsendességet kedvellő házaikból, 's örömet mutattak azon telen, melyet múlhatatlanúl okozott szállásolásunk.

(Végezete következik a' jövő Tóldalékban.)